

Justitiedepartementet

Yttrande, Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69)

Förslaget är väl genomarbetat och Örnsköldsviks kommun ser positivt på syftet med informationsdelning till brottsbekämpning. Örnsköldsviks kommun delar dock inte utredningens förslag fullt ut och vill som remissinstans framföra följande.

8.3.2 I vissa fall ska kontaktuppgifter inte lämnas ut

Av utredningen framgår att det finns uppgifter som ändå inte ska lämnas ut, detta om det finns en tillämplig sekretessbestämmelse och synnerliga skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför brottsbekämpningens intresse av uppgiften. Det ska göras en intresseavvägning mellan det intresse som sekretessen skyddar och vikten av att brottsbekämpningen får del av uppgiften, och det krävs synnerliga skäl för att avstå från att lämna ut en uppgift.

Örnsköldsviks kommun kan notera att det är en oklar formulering, och de exempel som ges är otydliga och motsägelsefulla. Som exempel nämns att synnerliga skäl mot utlämnande kan vara vårdpersonal som bedömer att en person med ett mycket stort vårdbehov inte uppsöker vårdinrättningen om en kontaktuppgift lämnas ut. Däremot framgår att en uppgift om att en enskild befinner sig på ett skyddat boende är skyddsvärd men att ett utlämnande till brottsbekämpningen ändå som regel ska kunna ske.

I sammanhanget vill Örnsköldsviks kommun påtala att samma resonemang kan föras inom socialtjänst som inom hälso- och sjukvård. Att riskera att få sina uppgifter utlämnande till brottsbekämpande myndigheter kan få den hjälpbehövande att avstå från att söka socialtjänstens hjälp. Detta kan, i likhet med den som avstår från hälso- och sjukvård i rädsla för att kontaktuppgifter lämnas ut, få allvarliga konsekvenser. Örnsköldsviks kommun hade gärna sett ett bredare resonemang kring detta, och tydligare riktlinjer i vad som utgör synnerliga skäl. Att låta kommunal hälso- och sjukvård samt socialtjänst omfattas av skyldigheten att lämna ut kontaktuppgifter riskerar vidare att medföra ett lägre förtroende för verksamheterna och dess personal. Det bör det övervägas att helt undanta socialtjänstens samt hälso- och sjukvårdens verksamheter från den föreslagna lagen.

10.4.8 Utlämnande ska föregås av en intresseavvägning, 9.4.1 En presumtion för utlämnande och 9.4.3 Hur ska avvägningen göras?

Av utredningen framgår att en uppgift inte ska lämnas ut om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Det framgår att det föreligger en stark presumtion för utlämnande och att det bör krävas att sekretessintresset är betydande eller att den förväntade nyttan för brottsbekämpningen är liten för att inte lämna ut.

Även om utredningen för ett relativt omfattande resonemang är det ändå oklart vad som inte ska lämnas ut och hur intresseavvägningen ska göras. Det framgår att ledning kan hämtas i sekretessbestämmelsens skaderekvisit och att det utifrån skaderekvisitet föreligger en mer eller mindre stark presumtion för att utlämnande ska ske. Här vill Örnsköldsviks kommunen framhålla att skaderekvisit inte ger hela bilden av en situation och att bedömningarna torde vara mer nyanserade och beroende av omständigheterna i det enskilda fallet.

Örnsköldsviks kommun har förståelse för resonemangen, och svårigheterna i att vara mer specifik. Kommunen vill dock lyfta fram den osäkerhet som råder vid sekretessprövningar, och oron för att göra fel. Även med en möjlighet till utlämnande såsom föreslås i och med den nya lagstiftningen finns det ändå ett bedömningsutrymme, oavsett om det föreligger en mer eller mindre stark presumtion för utlämnande. Det kommer innebära tveksamheter och osäkerhet vid bedömningar och utan klara riktlinjer i hur en prövning ska gå till riskerar lagstiftningen att bli mindre effektiv.

Örnsköldsviks kommunen kan också notera att det inte förs något resonemang om vems bedömning som ska väga tyngst, kommunens eller den brottsbekämpande myndighetens, om olika slutsatser görs i fråga om utlämnandemöjligheterna av begärd uppgift. Här resonerar kommunen såsom att det får antas att vanliga regler kring utlämnande och överklagande tillämpas, men saknar ändå ett resonemang kring frågan.

11.5.3 En ny uppgiftsskyldighet och 11.7.3 Intresseavvägning, Vilka intressen ska vägas mot varandra

Genom utredningens förslag åläggs skolor en uppgiftsskyldighet som innebär att dessa på eget initiativ ska lämna uppgifter som behövs i den brottsbekämpande verksamheten till de brottsbekämpande myndigheterna. Uppgiftsskyldigheten åligger skolans rektor.

Örnsköldsviks kommun, som ser positivt på möjligheter till uppgiftslämnande och utökad samverkan med brottsbekämpande verksamheter, men har ändå en oro för hur detta kommer att påverka barn och elevers förtroende för skola. Det finns en farhåga i att ett tappat förtroende för skolpersonal medför försämrade kommunikationsvägar

mellan barn och vuxna, såväl lärare som vårdnadshavare, med minskad kunskap som följd. Ett minskat förtroende innebär svårigheter för skolan att själv kunna motverka kriminalitet genom riktade insatser.

Vidare vill Örnsköldsviks kommun framhålla att skolan idag har en stor arbetsbelastning och att då lägga ytterligare en arbetsbörda på en redan pressad verksamhet (såväl utifrån personal som ekonomi) kräver mer personal och utökade resurser.

22.3.4 Kommuner och regioner och 22.3.5 Särskilt om skolan

Utredningen bedömer att uppgiftsskyldigheten inte bör leda till något ökat resursbehov för kommuner samt att det för skolans verksamhet kommer att krävas vissa utbildningsinsatser och vägledningar men att kostnaden för detta bör vara av mindre omfattning och inte av varaktig karaktär.

Örnsköldsviks kommun håller inte med i den bedömningen.

Det kommer behöva avsättas resurser för att implementera de nya bestämmelserna och utbildningsinsatser för att personalen ska få kunskap i det nya regelverket. Utbildningsinsatserna kommer behöva innefatta en stor del av kommunens medarbetare, inte endast inom skolväsendet, och det handlar inte om ett utbildningsbehov av tillfällig karaktär. Nya medarbetare måste utbildas och de som arbetat ett tag måste få möjlighet att repetera sina kunskaper. I denna bedömning ligger att det handlar om ett område, utlämnande av uppgifter, där medarbetare känner osäkerhet och där oron för att bryta mot tystnadsplikten är ständigt närvarande.

Vidare får det bedömas som troligt att begäran om uppgifter från brottsbekämpande myndigheter kommer att öka och därmed behov av personal som kan hantera detta.

Övrigt

Örnsköldsviks kommun vill avslutningsvis påtala att det, för ett effektivt samarbete, krävs möjlighet till informationsutbyte mellan myndigheter och brottsbekämpande myndigheter, och inte enbart ett ensidigt utlämnande.

Örnsköldsviks kommun

Anna-Britta Åkerlind
Kommunstyrelsens ordförande